

26 ianuarie 2016

Dj-8 nr. 26

A V I Z

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.133 din
13.06.2008 cu privire la ajutorul social
(nr.494 din 08.12.2015)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.133-XVI din 13 iunie 2008 cu privire la ajutorul social și, în conformitate cu art.54 din Regulamentul Parlamentului, expune următoarele.

1. Proiectul de lege este înaintat cu titlul de inițiativă legislativă de către deputatul în Parlament, dl Vladimir ODNOSTALCO, fapt ce corespunde art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului privind dreptul de inițiativă legislativă.

2. Prezentul proiect are ca obiect de reglementare modificarea și completarea Legii nr.133-XVI din 13 iunie 2008 cu privire la ajutorul social, în scopul stabilirii unei alte modalități de calculare a *venitului lunar minim garantat al familiei* – care ar urma să reprezinte diferența dintre minimul de existență (calculat de Biroul Național de Statistică) și venitul global al familiei; de asemenea, se propune completarea listei situațiilor în care pot fi încadrați membrii adulți ai familiei pentru a putea beneficia de dreptul la ajutor social și/sau ajutor pentru perioada rece a anului, precum și o altă modalitate de calcularea a *ajutorului pentru perioada rece a anului* – ce ar urma să reprezinte diferența dintre valoarea globală a consumului de energie (energie electrică, termică și gaze naturale) pe gospodărie și capacitatea reală de plată a familiei pentru consumul de energie (actualmente, conform pct.1¹ din Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16.10.2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, *cuantumul ajutorului pentru perioada rece a anului constituie 315 lei* – ajutor pentru perioada rece a anului fiind plată lunară fixă, în bani, acordată familiei defavorizate pentru lunile ianuarie-martie și noiembrie-decembrie).

3. Potrivit art. 131 alin.(4) și alin.(6) din Constituție, *orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi*

adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern și nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Modificările și completările propuse în proiectul de lege vor duce atât la creșterea numărului familiilor ce vor beneficia de dreptul la ajutor social și/sau ajutor pentru perioada rece a anului, precum și la majorarea cuantumului acestui ajutor care ar trebui să fie achitat lunar. Astfel, deși în nota informativă a proiectului de lege nu sunt prezentate informațiile privind cheltuielile necesare implementării prevederilor propuse, pentru implementarea prezentului proiect de lege vor fi necesare cheltuieli financiare suplimentare. Prin urmare, pentru aprobarea proiectului de lege este necesar ca modificările propuse să fie acceptate de Guvern, în conformitate cu prevederile constituționale enunțate.

Totodată, atenționăm că proiectul de lege a fost întocmit cu încălcarea prevederilor art.20 din Legea nr.780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative, deoarece nota informativă a proiectului nu include și fundamentarea economico-financiară, așa cum impune norma legală enunțată, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare.

4. Potrivit art.47 din Constituție, statul *este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare, totodată cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.*

Actualmente *venitul minim garantat al familiei* este stabilit anual în sumă fixă, în Legea bugetului de stat. Astfel, la art.4 din Legea bugetului de stat pe anul 2015, nr.72 din 12.04.2015, a fost stabilit *nivelul venitului lunar minim garantat în mărime de 765 de lei, începând cu 1 aprilie 2015, și în mărime de 900 de lei, începând cu 1 octombrie 2015.*

Totodată, potrivit art.7 din Legea nr.133/2008, venitul lunar minim garantat al familiei reprezintă suma cuantumurilor veniturilor lunare minime garantate stabilite pentru fiecare membru al acesteia, calculat astfel:

- „ - 100% din venitul lunar minim garantat pentru solicitant;*
- 70% din venitul lunar minim garantat pentru fiecare alt membru adult al familiei;*
- 50% din venitul lunar minim garantat pentru fiecare copil;*
- plus 30% din venitul lunar minim garantat pentru fiecare adult încadrat într-un grad de invaliditate;*
- plus 50% din venitul lunar minim garantat pentru fiecare copil invalid;*

- plus 10% din venitul lunar minim garantat dacă persoana încadrată într-un grad de invaliditate este unicul adult din familie”.

Prin urmare, utilizând formula de calcul statuată la art.7 din Legea nr.133/2008 și cuantumul fix al venitului lunar minim garantat statuat în Legea bugetului de stat pentru fiecare an, este calculat venitul lunar minim garantat al familiei ce are dreptul să solicite ajutor social. Aceste calcule sunt necesare pentru a determina cuantumul ajutorului social. Or, potrivit art. 6 din Legea nr.133/2008, **cuantumul lunar al ajutorului social se stabilește ca diferență între venitul lunar minim garantat al familiei și venitul global al acesteia.**

Atenționăm că, prin definiția propusă în proiectul de lege, și anume – „*venitul lunar minim garantat al familiei* – nivelul minim al venitului lunar garantat de stat unei familii, calculat în baza prevederilor legale, care acoperă minimul de existență prin acordarea ajutorului financiar lunar de asistență socială” – este schimbat conceptul actual de acordare a ajutorului social, deoarece **minimul de existență** devine noul plafon al venitului minim garantat de stat familiei, iar în forma propusă de autorul proiectului **venitul lunar minim garantat al familiei** este echivalentul cuantumului ajutorului social, adică suma de bani acordată lunar familiei defavorizate, calculată în baza prevederilor legale, pentru ca aceasta să acopere diferența dintre minimul de existență și venitul global al familiei.

Astfel, este necesar ca autorul proiectului să revizuiască noțiunea propusă pentru „*venitul lunar minim garantat al familiei*”, la pct.1 din Articolul unic al proiectul de lege, sau să fie operate modificări în cuprinsul Legii nr.133/2008 ce se referă la calcularea cuantumului ajutorului social, inclusiv modificarea prevederilor art.6 și art.7 din Lege, întru respectarea principiilor de bază ale legiferării. Or, potrivit art.4 alin.(3) din Legea nr.780/2001, *la elaborarea, adoptarea și aplicarea actului legislativ se respectă principiile: coerenței, consecvenței, consecutivității, predictabilității normelor juridice și echilibrului între reglementările concurente.*

Totodată, potrivit art.1 alin.(2) lit.a) și lit.b) din Legea nr.152 din 05.07.2012 cu privire la minimul de existență, minimul de existență se utilizează la:

a) *evaluarea generală a nivelului de trai al populației și al principalelor grupuri sociodemografice în procesul de punere în aplicare a politicii sociale;*

b) *argumentarea necesității de modificare a mărimilor salariului minim și pensiei minime pentru limită de vîrstă, a venitului lunar minim garantat al familiei, a mărimilor burselor, indemnizațiilor și compensațiilor.* Totuși, la alin.(3) din același articol, este statuat că **utilizarea minimului de existență în scopurile expuse la alin.(2) lit.b) se reglementează prin actele normative corespunzătoare, reieșind din posibilitățile financiare ale statului.** Prin urmare, la determinarea oportunității utilizării **minimului de existență** drept plafon al

venitului minim garantat de stat familiei, trebuie să se țină cont de **posibilitățile financiare ale statului.**

5. Potrivit art.5 alin.(1) din Legea nr.133/2008, *de dreptul la ajutor social și/sau la ajutor pentru perioada rece a anului beneficiază familiile defavorizate în cazul în care toți membrii adulți ai acesteia se încadrează în cel puțin una dintre următoarele situații:*

- *au atins vârsta necesară pentru stabilirea pensiei;*
- *sînt persoane încadrate în diferite grade de invaliditate;*
- *sînt șomeri înregistrați la agenția teritorială pentru ocuparea forței de muncă;*
- *se află în perioada dintre săptămîna a 30-a de sarcină, ori îngrijește un copil pînă la vârsta de 3 ani;*
- *îngrijesc un membru/membri ai familiei încadrați în gradul I de invaliditate, îngrijesc un copil/copii invalizi din aceeași familie sau o persoană în vîrstă de peste 75 de ani din aceeași familie conform concluziei Consiliului medical consultativ;*
- *realizează venituri provenite din salarizare, cu timp integral sau parțial, din activitatea de antreprenoriat sau din activități legate de folosirea terenurilor agricole din extravilanul localităților.*

Prin urmare, dreptul la ajutor social și/sau ajutor pentru perioada rece a anului se acordă familiei, dacă toți membrii acesteia sunt încadrați în una din situațiile enunțate.

În acest context, atenționăm că completările propuse pentru art.5 alin.(1) din Legea nr.133/2008, la pct.2 din Articolul unic al proiectului, nu corespund actualului format al art.5 alin.(1), deoarece noile situații propuse nu se referă la încadrarea unui membru al familiei, dar se referă la venitul global mediu lunar al familiei raportat la numărul de membri ai familiei și minimul de existență. Astfel, această formulare vine în contradicție cu prevederile art.7 din Legea nr.133/2008, care prevede calcularea quantumul venitului lunar minim pentru fiecare membru al familiei ținînd cont de cotele procentuale statuate pentru aceștia.

În contextul celor expuse, considerăm că prevederile propuse pentru completarea art.5 alin.(1) necesită a fi revizuite, pentru a corespunde actualului format al articolului și celorlalte prevederi statuate în Legea nr.133/2008, ori este necesar să fie revizuit întreg mecanismul de acordarea a ajutorului social, care să permită aplicarea prevederilor propuse în proiectul de lege, respectîndu-se principiile de bază ale legiferării.

6. Potrivit art.3 alin.(1) din Legea nr.152/2012, *mărimea minimului de existență include: mărimea valorică a coșului alimentar; cheltuielile pentru*

procurarea mărfurilor industriale și pentru achitarea serviciilor prestate populației; mărirea primelor și a contribuțiilor obligatorii.

Prin urmare, dacă prin acordarea ajutorului social urmează că fie acoperit minimul de existență al fiecărui membru al familiei, așa cum propune autorul proiectului de lege, este necesar ca beneficiarii de ajutor social să fie excluși din lista beneficiarilor de *ajutor pentru perioada rece a anului* (art.15¹ alin.(1) lit.a) din Legea nr.133/2008).

Or, Biroul Național de Statistică are obligația să includă, la calcularea minimului de existență, cheltuielile pentru achitarea serviciilor prestate populației, conform art.3 alin.(1) și art.5 alin.(2) din Legea nr.152/2012. Iar, potrivit pct.13 din Regulamentul cu privire la modul de calculare a mărimii minimului de existență, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.285 din 30 aprilie 2013 – *„în cheltuielile pentru achitarea serviciilor se includ cheltuielile pentru serviciile locativ-comunale; serviciile transport public; comunicații electronice și poștale; de protecție a sănătății; serviciile prestate de către instituțiile preșcolare; serviciile de reparație a îmbrăcăminte, încălțăminte, aparatelor de uz casnic; serviciile rituale”*.

7. În conformitate cu art.25 alin.(5) din Legea nr.780/2001, în titlul proiectului de lege se indică numărul actului legislativ din anul în care a fost adoptat definitiv. Astfel, este necesar ca sintagma „*Nr.133 din 13.06.2008*” să fie înlocuită cu „*nr.133-XVI din 13 iunie 2008*”.

Totodată, întru respectarea normelor de tehnică legislativă și a prevederilor art.19 din Legea nr.780/2001, partea introductivă a Articolului unic urmează a fi expusă în următoarea redacție:

„Articol unic. –Legea nr.133-XVI din 13 iunie 2008 cu privire la ajutorul social (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.179, art.625), se modifică și se completează după cum urmează:” – în continuare urmând textul propus în proiectul de lege.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcția generală juridică